

Europa, per una via pròpia

França proposa el projecte «Eureka»

L'arribada de Reagan a Europa coincideix amb una nova ofensiva dels països europeus per trobar una actitud comuna davant la Iniciativa de Defensa Estratègica, o «Guerra de les Galàxies», impulsada per l'administració dels Estats Units. Es tracta de l'alternativa dita «Eureka» («ja ho he trobat»; la llegenda atribueix aquesta frase a l'inventor Arquimedes), proposada pel president francès als altres nou països de la CEE, més Espanya i Portugal.

Es un projecte, segons la definició de Roland Dumas, que cerca una col·laboració en sis sectors d'investigació i amb una finalitat simplement civil. Curiosament, però, els sis sectors són precisament els mateixos en què Reagan fa treballar els seus investigadors, en aquest cas amb una finalitat fonamentalment militar i espacial. Són els d'optrònica (fusió d'òptica i electrònica), nou material per als components electrònics, grans ordinadors, làsers, intel·ligència artificial i la microelectrònica dita ràpida. La proclamació francesa posa l'accent en el fet que, sense construcció, des d'ara mateix, de l'Europa de la tecnologia, el vell continent esdevindrà absolutament subordinat a les noves tecnologies nord-americanes i japoneses, d'una banda, i, de l'altra, de la Unió Soviètica.

Per a Reagan, no hi ha cap dubte: ja no és l'hora de l'estratègia de la dissuasió o de la por, construïda

Ernest Udina

/ Arxiu

La iniciativa de Mitterrand ha estat ben acollida, especialment a Alemanya Federal

nuclearment durant els darrers trenta anys, a base d'armar-se com més millor cadascuna de les dues grans potències, per dissuadir l'adversari de prémer en primer lloc el botó, sinó d'una nova fase, que uneix l'objectiu militar amb el del progrés industrial i total de la societat. És la dita «estratègia defensiva a l'espai exterior». Es deixen, doncs, ben enllà els projectes Manhattan, que desembocà en la bomba atòmica, Apol·lo o de conquesta de la Lluna, i les diverses estratègies nuclears, per assolir un nou estadi que suposi, no sols una millor defensa d'Occident, sinó un desenvolupament econòmic, a través de noves tecnologies, que dei-

xi en ridícul les dificultoses economies dels països de l'est.

Des del punt de vista euro-occidental l'estratègia reaganista no deixa de tenir les seues bones atraccions, ja que és un projecte de futur que uneix alhora la defensa militar i la innovació tecnològica, per una nova societat. Tot el problema arriba, però, quan Europa s'interroga sobre el seu futur en un disseny que ha d'afavorir sobretot els Estats Units. En aquest sentit, més enllà de les polèmiques que ha provocat, és interessant de comprovar com el discutit programa d'Yves Montand a la televisió francesa ha posat l'accent en el fet que, si Europa havia estat, en els

temps de l'estratègia de la dissuasió, un factor d'equilibri entre les dues grans potències, ara té molt més de risc de quedar com un teatre d'operacions de l'est o un simple criat dels Estats Units.

En aquest marc, la iniciativa de Mitterrand no ha pogut sinó ser acollida amb paraules favorables pels altres països comunitaris, i especialment per Alemanya Federal. «Eureka» sembla acceptar que no hi ha possibilitats econòmiques de competir amb els Estats Units en la «Guerra de les Galàxies», però que, almenys, s'ha de promoure una via que permeti de respondre al desafiament tecnològic llançat per Reagan.

De les paraules als fets, però, sembla haver-hi a Europa tanta distància com de la terra a les mateixes galàxies. El fet que els Estats Units sol·liciten individualment i unilateralment l'ajut d'investigació de governs per separat i d'empreses situades a Europa, fa més aviat pensar que l'ordre dispers i les contradiccions seran també en el terreny tecnològic la norma d'actuació, més que no pas la unitat dels països europeus. El sol fet, però, que aquests països es plantejessin estratègies solitàries en els nous camps del futur, com el de la innovació tecnològica, mostra que el vell continent es resisteix a morir a base de ser trossetjat per la gran potència aliada.

Més enllà de les bones paraules que es puguin recitar, aquesta és la gran qüestió en la nova visita de Reagan a Europa, una qüestió que, no immediatament sinó a llarg termini, pot tenir una resposta clara. I aquesta depèn que de nou Europa no es quedi només en les paraules.